

Od Redakcji

Symbolika łacińskiego pytania „Quo vadis?”, spopularyzowana w Polsce przez Henryka Sienkiewicza w książce pod tym właśnie tytułem, ma ponadczasowy i uniwersalny charakter. Jednak współcześnie warto pytać: Quo vadis homo et mundus? (Dokąd zmierzasz człowieku i świecie?).

W 2007 roku, po ujawnieniu globalnego kryzysu finansowego, guru liberalnego rynku, wieloletni szef amerykańskiego FED Allan Greenspan pytał: Czy zdolność wolnego rynku do krótkookresowej samoregulacji okazała się fikcją? Czy w racjonalnych zachowaniach rynkowych Adama Smitha zagnieździła się chorobliwa zachłanność, silniejsza od świadomości ryzyka? Wyjaśnienia można poszukiwać w paradoksie Anthony Giddensa, gdyż: *„...występuje zbyt duży dystans pomiędzy konkretnymi życia codziennego a abstrakcyjnym ryzykiem w przyszłości”*, co prowadzi do lekceważenia kanonów zrównoważonego rozwoju. Z jednej strony każdego dnia przynajmniej dziesiątki tysięcy osób podejmuje wyzwania ESG, a z drugiej, znacznie liczniejsze rzesze przyczyniają się do katastrofy cywilizacji ziemskiej. Pewnie nie ma szacunków – na ile codziennie pogarszają sytuację choćby konflikty zbrojne. Czyżby ani na jotę nie straciła swego katastroficznego wydźwięku parafraza wypowiedzi A. Greenspana sprzed kilkunastu lat, że jesteśmy świadkami zdarzającego się raz na kilkaset lat cywilizacyjnego tsunami, a ci z nas, którzy oczekiwali od inwestycji w edukację demokratycznej mądrości, w tym i ja, są w stanie niedowierzania i szoku¹.

Z prawdopodobieństwem graniczącym z pewnością można twierdzić, że nie mamy skutecznych recept ani na rosnące ryzyko globalnego ‘buntu’ narodów, ani na mitygowanie nabrzmiewających konfliktów, zarówno w bogatych, jak i biednych społecznościach. Nader wyraźnie ilustruje to brak zgody Polaków na rozwiązania w interesie dobra ogółu z uwzględnieniem obiektywnych ograniczeń.

Korzystając z aktywności środowiska zajmującego się zawodowo problematyką sektora finansowego i jego stabilnością, w 96 tomie naszego czasopisma publiku-

¹ W oryginalnej wersji A. Greenspan, który przez ponad 18 lat kierował US Federal Reserve, zeznając 23 października 2008 r. w Kongresie USA powiedział: *We are witnessing a once-in-a-century credit tsunami... me and others are in 'shocked disbelief' because we assumed lending institutions would protect their shareholders from the credit market fallout.*

jemy siedem interesujących opracowań o zróżnicowanej tematyce. Dwa pierwsze teksty traktują o kwestiach stabilności finansowej. W nurcie stabilności, a zwłaszcza kształtowania odporności banków na ofensywę przestępczości finansowej, lokuje się drugi z artykułów. O skimmingu jako kwestii bezpieczeństwa, szczególnie klientów korzystających z bankowości mobilnej, traktuje kolejne opracowanie. W bardzo popularnym trendzie zarówno w publicystyce, jak i badaniach naukowych sytuuje się problematyka sztucznej inteligencji. Niestety, znajomość możliwości oraz zalet i wad wykorzystania uczenia maszynowego w praktyce w szerokich kręgach aktualnych czy potencjalnych interesariuszy nadal jest powierzchowna. W tym kontekście artykuł Małgorzaty Pawłowskiej naświetla różne aspekty wpływu technologii cyfrowych na relacje sektora finansowego ze sferą realną.

Kontynuując wkład Redakcji w analizy i debatę nad kryzysem kredytów frankowych w Polsce, publikujemy opracowanie Ewy Kulińskiej-Sadłocha poświęcone szerokiej analizie uwarunkowań, rozwiązań i problemów, z jakimi borykają się banki oraz judykatura w Polsce, na tle orzeczeń TSUE oraz paradygmatów ekonomii i finansów. Podstawą do opracowania były wystąpienia uczestników konferencji zorganizowanej przez Fundację Laboratorium Prawa i Gospodarki pt. *Prawno-ekonomiczne aspekty orzecznictwa w sprawach kredytów „frankowych”* 27 września 2024 r. w Warszawie. W kontrapunkcie do dominującego nurtu proklientowskiego referenci i dyskutanci poruszają szerokie spectrum zagadnień i problemów wymagających rozstrzygnięcia i to nie przede wszystkim w interesie frankowiczów.

W dziale Miscellanea zamieszczamy tekst poświęcony Janowi Krzysztofowi Bieleckiemu, któremu Senat Uniwersytetu Gdańskiego nadał zaszczytny tytuł doktora honoris causa. Zasługi J. K. Bieleckiego dla transformacji systemowej w Polsce oraz jego dokonania, jak i obecna aktywność na rzecz sektora finansowego, ze szczególnym uwzględnieniem stymulowania innowacyjności w międzynarodowym środowisku finansistów, a zwłaszcza Europejskiego Kongresu Finansowego, bezapelacyjnie uzasadniają taką publikację, a beneficjentowi tytuł Redakcja „Bezpiecznego Banku” składa serdeczne gratulacje.

Jan Szambelańczyk
Redaktor Naczelny